

Svenska oljeintressen på ockuperad mark

Svenska Lundin Petroleum äger aktier i Island Oil & Gas som ska leta olja i det ockuperade Västsahara.

Utrikesminister Carl Bildt stödjer FN:s linje. Västsaharas naturresurser får endast exploateras om västsaharierna samtycker.

Lundin Oil kan tänka sig att sälja sina kritiserade aktier, men endast när marknadsförhållandena är riktiga.

Efter att flera stora oljebolag lämnat Västsahara, efter hårda internationella protester och då FN 2002 uttalat sig mot oljeutvinning i det ockuperade landet, kommer nu nya hungriga oljebolag. I december 2006 fick tre oljebolag licens av de marockanska myndigheterna att utforska bergrunden i den så kallade Zag-bassängen, som ligger inne i Västsahara vid staden Smara. Området är lika stort som en tredjedel av Irland. Ett av bolagen som beviljats licens är registrerat i Irland och heter Island Oil & Gas. En av Island Oils aktieägare är svenska Lundin Petroleum, med 5,3 % av aktierna.

På Lundin Petroleums hemsida har styrelseordförande Ian H. Lundin skrivit under bolagets riktlinjer, uppförandekod, som bland annat säger att företaget ska följa internationell lag och respektera staters suveränitet. Riktlinjerna talar även om att agera "rättvist och ärligt".

Enligt ett pressmeddelande från Island Oil som tillkännager att företaget fått rätt att leta olja i Zag-bassängen står det att: "Wells drilled in the 1960's encountered gas shows in Palaeozoic sandstones, with surface oil shows also observed." De provborrningar som gjordes på 1960-talet visade alltså på förekomst av både gas och olja. Frågan är varför Marocko har väntat i över 40 år med att låta utvinna fyndigheter om källorna finns i det egentliga Marocko? Observera att

källorna finns på land, inte ute till havs. Det är som regel enklare att utvinna olja "onshore". Carlos Wilson i Western Sahara Resources Watch skrev ett brev till Island Oil & Gas redan den 13 december 2006 och påpekade att Zag-bassängen finns inne i det ockuperade Västsahara.

Men Lundin Petroleums intresse för Västsaharas eventuella oljefyndigheter är inget nytt. Enligt en interpellationsdebatt i riksdagen den 21 mars 2002 mellan riksdagsledamot Gunilla Wahlén (v) och dåvarande utrikesminister Anna Lindh (s), hävdas att Ian Lundin varit inbjuden till ett möte i Frankrike med andra oljebolag för att diskutera Västsaharas oljefyndigheter. Anna Lindh svarade då: "Uppgifterna om Lundin Oil var nya för mig. Vi har ingen möjlighet att förhindra

Carl Bildt: "Sverige stöder det västsahariska folkets rätt till självbestämmande"

svenska företag att delta i oljeprospекtering, men jag kan naturligtvis hoppas att svenska företag väljer att inte delta i oljeprospекtering när det handlar om känsliga områden som detta."

Nuvarande utrikesminister Carl Bildt låter genom UD:s presstjänst hälsa till tidskriften Västsahara att han inte kommenterar enskilda ärenden, men att han stödjer det utlåtande som Hans Corell på FN:s rättsliga råd år 2002 tog fram till FN:s säkerhetsråd. I korthet säger utlåtandet att utvinning av olja utan västsahariernas samtycke strider mot internationell lag.

Lundin Petroleum säger via sin presschef Maria Hamilton att Lundin eventu-

ellt kan tänka sig att sälja sitt innehav i Island Oil:

"Detta är inte ett strategiskt eller betydande aktieinnehav för Lundin Petroleum och kan avvettas om och när marknadsförhållandena är riktiga. Lundin Petroleum har ingen styrelserepresentation i bolaget och är inte delaktiga i strategiska eller verksamhetsrelaterade beslut. Lundin Petroleum har aldrig haft något projekt vare sig i Marocko eller Västsahara. Bolaget är politiskt oberoende vare sig det är i Sverige, Marocko, eller något annat land. Givetvis följs de globala regler som gäller."

Riksdagsledamoten Veronica Palm (s) har i riksdagen ställt en fråga angående Lundins delägarskap till utrikesminister Carl Bildt. Hon är mycket kritisk till Marockos agerande och till Lundin Petroleum: "Licenserna bjuds illegalt ut av Marockos regering. Det är inte första gången utländska bolag får licenser. Det amerikanska oljebolaget Kerr-McGee drog sig ur efter internationella protester. Även där fanns en svensk koppling, men den användes som påtryckningsmedel. Sjunde AP-fonden frös alla investeringar i Kerr-McGee i protest mot deras folkrättsstridiga verksamhet."

Palm har även frågat vad utrikesministern ämnar göra för att "säkerställa den svenska hållningen avseende Västsaharas rätt till självbestämmande".

Carl Bildt svar till Palm är en uppmaning på vad han säger till tidskriften Västsahara. Dock ger Bildt en indirekt uppmaning till Lundin Petroleum, liknande den Anna Lindh gav uttryck för redan år 2002. Carl Bildt säger att:

"Det ligger givetvis i svenska företags eget långsiktiga intresse att agera med samhällsansvar och god etik."

Carl Bildt säger också: "Jag vill än en gång upprepa att Sverige stöder det västsahariska folkets rätt till självbestämmande".

Arto Valtonen